

С Т А Н О В И Щ Е

във връзка със защита на докторски труд
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: **3.3 ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ (ПУБЛИЧНА АДМИ-
НИСТРАЦИЯ)**

Тема на докторския труд:

„КООПЕРАЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПУБЛИЧНИТЕ ОТНОШЕНИЯ. БЪЛГАРСКИЯТ ОПИТ КАТО ИСТОРИЧЕСКА ТРАДИЦИЯ И СЪВРЕМЕННИ ПРАКТИКИ“

Автор на докторския труд: Красимир Николаев Игнатов

Научен ръководител: доц. д-р Албена Танева

Автор на становището: проф. д-р Светлана Найденова

1. Общо представяне на получените материали

Настоящото становище е изготвено на основание Заповед № РД 38-589/08.12.2020 г. на Ректора на **СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ** – проф. дфн Анастас Герджиков, в съответствие с чл. 4 на Закона за развитие на академичния състав в Република Българи, 2 (8) и чл. 30 (3) на Правилника за приложение на този закон, както и на основание чл. 5, ал. 1, 2 и 3 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“

Предоставената ми документация по конкурса дава основание за изразяване на становище във връзка със защита на докторски труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки Професионално направление: **3.3 ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ (ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ)**

2. Кратки биографични данни за докторанта

Красимир Игнатов придобива магистърски степени по специалност „Финанси“ в Университет за национално и световно стопанство— Финансово-счетоводен факултет и по специалност „Публичен мениджмънт и политики“ в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ — Философски факултет.

От 2010 година до момента Красимир Игнатов извървява забележителен професионален път:

От януари 2012 г. до август 2018 година в „КООП-търговия и туризъм“ АД - гр. София е заемал длъжностите: Управител на Хипермаркет „КООП“, бул. Н. Мушанов 116, където е осъществявал управление на цялостната дейност на търговския обект; Главен експерт в отдел „Логистика и Внос/Износ на стоки; Директор дирекция „Търговски анализи и информационна дейност“; Член на съвета на директорите на „КООП-търговия и туризъм“ АД.

От март 2015 година до момента е председател на Социална кооперация „Един-е-Ние“ – София, България.

Богат е и професионалният му път в Централен кооперативен съюз, където от ноември 2010 г. до момента е заемал длъжностите: Експерт, дирекция „Търговия“, Ръководител сектор „Анализи и прогнози“ в отдел „Търговия“ на ЦКС, Експерт в Главна дирекция „Международна дирекция и ЕУ проекти“, Главен експерт в Главна дирекция „Международна дейност“, Директор дирекция „Международно икономическо сътрудничество“, Главен Директор на Главна дирекция „Международни отношения и реклама“ и Член на Управителния съвет на ЦКС.

Чрез тази впечатляваща поредица от професионални длъжности Красимир Игнатов разширява и обогатява своите знания и професионален опит в областта на организацията и управлението, анализа прогнозирането и планирането на търговската дейност, внос и износ на стоки от кооперативни организации, ръководи и организира преговори за подписване на международни спогодби за сътрудничество, ръководи участието на ЦКС, като член на международни и европейски организации, сдружения и работни групи, осъществява търговски и политически контакти и обмен с други държави и др.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

От края на 2001 година до момента сме свидетели на безпрецедентни икономически скандали, започнали в САЩ и разпространили се в Европа и извън нея, обхва-

щащи национални и мултинационални компании, финансови институции и институции от публичния сектор. Светът много бързо се променя и процесите обхващат социално-икономическия живот, пазарната среда, околната среда и все по-ясно се очертават социални, икономически и екологични проблеми, както и необходимостта от преосмисляне на ролята на държавата. От 2008 година се наблюдава подновен интерес към кооперациите. Кооперативният бизнес модел е една от възможностите за устойчиво и ефективно икономическо развитие практически в целия свят, като покрива широк спектър от човешки потребности, времеви хоризонти и ценности в процеса на вземане на решения. В България този модел е познат и има своята историческа роля. Той е уникален по отношение на умелото съчетаване на икономически и социални измерения, защото работи в много малък и в много голям мащаб. Обществото има необходимост да бъде информирано за ползите, които може да му предостави един успешен кооперативен бизнес модел, осъществяван в съвременните условия.

Обект на изследването в дисертационния труд е управленският подход в кооперациите и в частност в кооперативните организации от системата на Централния кооперативен съюз (ЦКС) в периода след 2003 г. и възможностите, които създава този подход за промяната на политиките в България, целящи разширяване на участието на „малките“ в бизнеса.

Докторският труд на Красимир Игнатов поставя актуална и предизвикателна тема, полезна и интересна, с ясно определени цели и задачи.

4. Познаване на проблема

Красимир Игнатов показва задълбочено познаване на културата на кооперативните принципи и ценности. Богатият му професионален път като експерт и член на мениджмънта в Централния кооперативен съюз е обогатил неговия теоретичен и практически опит за идентифициране на ефективни практики, за актуална оценка на интереса на заинтересованите страни към кооперациите в контекста на глобалните промени и ново виждане за развитието на сектора.

5. Методология на изследването.

Основните проблемни области по темата на дисертацията са изследвани чрез кабинетно проучване и анализ на документи, и научно изследване на библиографски източници. Обща информация за предмета на изследване е получена чрез набиране на вторична информация от налични офлайн и онлайн източници.

Направен е вторичен анализ на данни от емпирично проучване, осъществено от ЦКС, проведено в края на 2018 г. и обобщено в началото на 2019 г. във връзка със създаване на Стратегия 2030 за развитие на кооперативните организации в системата на ЦКС. Извършено е наблюдение на 645 потребителни кооперации, 29 кооперативни съюзи и 13 кооперативни търговски дружества .

Проведено е собствено проучване по метода на експертната оценка чрез включване на 10 броя експерти от различни сектори, които са потенциални заинтересовани страни и 10 броя председатели на кооперативни съюзи в системата на ЦКС. Изследването е направено и въз основа на анализ на статистически данни от информационната система на ЦКС по основни показатели на организационното развитие.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд.

В дисертационния труд е направено изследване на кооперативния бизнес модел, като е анализиран неговият голям потенциал като възможен икономически модел в контекста на съвременните обществени условия. Аргументирана е необходимостта от проактивната роля на кооперациите, насочена към потенциални участници извън коо-

перативната система. Разгледан е историческият опит на кооперативното движение и актуалната му интеграция в съвременните общественно-политически, икономически и социални структури. Обоснована е ролята на кооперациите като възможна алтернатива за развитие на местните общности.

Докторантът изследва кооперативното развитие в системата на публичните отношения със специален акцент върху българския опит, представен от съюзните организации на Централния кооперативен съюз (ЦКС) с цел преосмисляне на кооперативната форма на организация, която остава недостатъчно разбрана като процес на развитие и алтернатива в социално-икономическия ни живот.

Разгледано е понятието „кооперация” . Докторантът анализира същността и функциите на кооперациите като поставя акцент върху актуалната им роля като частни предприятия, управлявани от своите членове, като и обслужващи своите участниците в своята дейност, даващи право на хората колективно да осъществяват своите икономически стремежи, като укрепват социалния и човешкия си капитал.

Дисертацията е структурирана в три глави.

В първа глава са разгледани основни определения на понятието „кооперации”, същността и принципите на кооперативния бизнес модел, създадени преди повече от 170 години и съхранени до наши дни. Аргументирана е необходимостта от интердисциплинарен подход към изучаването на кооперациите. Разгледани са теоретични подходи в търсене на алтернативни начини за разпределение на пазара. Поставен е акцент върху управленския подход и стратегиите на кооперативния модел в публичните отношения, основани на принципа на личната отговорност в самоуправляващи се общности. Анализирани са възможностите на кооперативния сектор да повлияе пряко върху развитието на иновации, залегнали в правителствените планове. Направен е анализ на публичните отношения и ролята на кооперациите за решаване на социални и икономически проблемите на обществата.

Във втора глава е разгледана характеристиката на кооперативния бизнес модел, неговото зараждане и утвърждаване в света, основните етапи на развитието му и исторически преглед на основните теоретични фундаменти, създадени от най-ярките представители на икономическата мисъл.

Значително внимание е отделено на международното кооперативно законодаелство, като е извършено сравнително проучване на начина, по който се прилагат законите за кооперациите в различните юрисдикции. Извършено е описание на структурата и функциите на Международния кооперативен алианс и свързаните с него международни институции и организации.

Разгледани са видовете кооперации и спецификата на кооперативния бизнес модел и неговия потенциал.

Забележително е представянето на историческия опит на кооперациите в България и 73-годишната история на Централния кооперативен съюз, разгледани в трета глава. Наравен е исторически преглед на българското кооперативно законодателство и на настоящата ситуация, като са идентифицирани нейните положителни и отрицателни характеристики.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката.

Приемам приносните моменти, формулирани в дисертационния труд на докторанта Красимир Игнатов:

1. Регенерирано е в контекста на глобалните промени и в момент на недостатъчно разбиране на кооперативната форма на организация като процес на развитие и възможна алтернатива в социално-икономическия ни живот, дисертационният труд е принос за регенериране на вниманието към културата на кооперативните принципи и ценности, за

идентифициране на ефективни практики и възобновяване интереса на заинтересованите страни с цел адекватна публична подкрепа за кооперациите.

2. Доказано е, че кооперативният бизнес модел на кооперациите има потенциал, чрез мащабната си инфраструктура и ноу-хау за специфичен модел на бизнес, да развие една от най-афишираните ценности на свободното общество и пазарната икономика, а именно активизиране на всеки човек да развие своите идеи, да намира съмишленици и да има самочувствие и да мобилизира потенциала на малкия и среден бизнес, което води до общо подобряване на стандарта и развива публичните отношения.

3. Разгледаната концептуална теория за взаимодействащия тип лидерство отговаря и помага на целите на дисертационния труд, защото не се фокусира върху определени дефицити като основа за стагнация. Лидерският подход в публичната политика обединява хората в нова позиция и увеличава възможностите за развитие и напредък за цялата общност чрез разширяване на участието и създаване на мрежи, което води до постигане на положителни икономически, демографски и социални резултати. Научно-приложният модел е базиран на взаимодействието между капацитета за промяна и стратегията за промяна и се основава на доказаното от емпиричното изследване, че е възможно извършването на организационна промяна, управлявана от трансформационното лидерство, която отговаря на целите на организацията.

4. Изследванията на характера на колективното действие и демократичният контрол и сравнението с другите икономически организации доказва уникалността на кооперациите като социално-икономически организации. Многобройните примери за дейността и опита на кооперациите в различни страни по света, включително и най-развитите могат да бъдат базата, на които се развива среда за организационна промяна.

5. Формулирани са необходимите и достатъчни условия за създаване и поддържане на среда за кооперативно развитие и са изведени препоръки с практическа значимост. Синтезираните и анализирани характеристики на кооперациите и проблемни области в областта на кооперативния бизнес модел въз основа на водещи световни изследвания и документи могат да бъдат използвани за обучения и тренинги по придобиване и повишаване на кооперативното образование.

Постигнатите резултати са аргументи за положителен отговор на въпроса за дестабилността на проведеното научно изследване и неговия приложен потенциал.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Посочените публикации по темата представят участието на Красимир Игнатов в Първа научна конференция с международно участие на тема: „Страните от Югоизточна Азия – по пътя на социално-икономическото развитие и прогрес“ и Трета Международна конференция по Публична администрация на тема: „30 години реформи на публичното управление в Централна и Източна Европа: следващият хоризонт“, организирани от СУ „Св. Климент Охридски“. Темите на докладите на Красимир Игнатов отразяват задълбочените познания и опит на докторанта в областта на управлението на кооперативния сектор в България, а също така и аналитичния подход при сравняване на кооперациите в България и Виетнам. Посочените публикации са подкрепа на проведеното научно изследване и свидетелстват за висок професионализъм и оригинален аналитичен подход към разглежданите проблеми.

9. Лично участие на докторанта

Обектът и предметът на дисертационния труд, поставените задачи и тяхното изпълнение са подчинени на основната цел - да се разберат и оценят същността, структурата и спецификата на кооперативния бизнес модел, неговото значение за развитието на публичните отношения, да се анализират неизползваните възможности и

проблеми в обществото и начина, по който те могат да бъдат ресурс за кооперациите. Получените резултати дават основание за висока оценка на личното участие на докторанта, както при постигане на целта, така и за неговите възможности да провежда самостоятелно научно изследване.

10. Автореферат

Авторефератът съдържа ясно, синтезирано изложение на разработения дисертационен труд от Красимир Игнатов и отразява точно основните елементи от научното изследване.

11. Критични забележки и препоръки

Дисертационният труд на Красимир Игнатов впечатлява със своята актуалност и приложен характер. Мястото и ролята на кооперациите в системата на публичните отношения не биха могли да бъдат разгледани изчерпателно в една докторска дисертация, поради тяхното разнообразие, многоаспектност и динамика, както и поради многообразието в обществения опит и практика. Тези обстоятелства създават обективни ограничения за всеобхватно разглеждане на проблемите, които са извън субективните възможности на докторанта.

12. Лични впечатления

Аз не познавам лично Красимир Игнатов. В процеса на подготвяне на настоящото становище въз основа на предоставените ми материали, създаденото у мен впечатление е, че Красимир Игнатов е интелигентен, трудолюбив, добронамерен, позитивен и много последователен в работата си и в постигане на поставените цели. Широкият му поглед и аналитично мислене предлагат различна и оригинална гледна точка при разглеждане на поставените въпроси и цели. Впечатляващият му професионален път показва упоритост, отговорност, целеустременост, желание и ентузиазъм за позитивно трансформиране на обществената среда.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на Красимир Игнатов да продължи своята научна и приложна работа, свързана с разширяване на бизнес – възможностите пред кооперативния сектор както и да продължи своята дейност за информиране на обществото за пътищата за трансформиране на обществената и законодателната среда с цел подобряване на възможностите за обхващане на свободния човешки капитал в кооперативните форми на бизнес.

Вярвам, че Красимир Игнатов ще продължи своя забележителен анализ и върху философията на регулациите на кооперативния сектор и осъвременяването на ролята на държавата и нейната стратегия за разгръщане на кооперативния бизнес-модел.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложените аргументи ми позволяват да изразя категоричното си убеждение, че представеният дисертационен труд има всички достойнства, поради което убедено **давам своята положителна оценка** за проведеното изследване, представено от дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор“ на Красимир Ни-

колаев Игнатов в Област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки;
Професионално направление: **3.3 ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ (ПУБЛИЧНА АДМИ-
НИСТРАЦИЯ)**

27.01.2021 г.
Гр. София

Подпис:
/проф. д-р Светлана Найденова/